

JÄMSTÄLLDHETSMYNDIGHETENS REMISSVAR PÅ BETÄNKANDET TRÄFFSÄKERT, SOU 2021:101

Vi har anmodats att yttra oss över betänkandet *Träffsäkert, slutbetänkande av utredningen om bostadsbidrag och underhållsstöd – minskad skuldsättning och ökad träffsäkerhet (BUMS)* (SOU 2021:101). Vårt yttrande är avgränsat till frågor som rör betänkandets jämställdhetspolitiska relevans.

Inledande synpunkter

Inledningsvis kan konstateras att utredningen i sina förslag ska beakta att det kan förekomma allvarliga samarbetsvärigheter, hot eller våld mellan föräldrar. Jämställdhetsmyndigheten menar att utredningen i sina förslag inte fullt ut beaktar den maktobalans som finns mellan föräldrar, till följd av mäns våld mot kvinnor. Detta berörs främst i bostadsbidragets solidariska betalningsansvar och Försäkringskassans utökade befogenheter att fatta beslut om statlig underhållsreglering.

Del 1 – Införande av månadsuppgifter i bostadsbidraget och underhållsstödet

Jämställdhetsmyndigheten delar utredningens mening om att en förändring av beräkningen av inkomstunderlaget skulle öka träffsäkerheten i bidragen. Det är vår mening att en ökad träffsäkerhet inom bostadsbidraget kan bidra till ökad ekonomisk jämställdhet då användandet skulle öka. Ensamstående kvinnor utgör idag en stor grupp som är föremål för bidraget. Ett ökat användande inom denna grupp skulle därför stärka kvinnors ekonomiska ställning.

Det är också Jämställdhetsmyndighetens mening att en ökad träffsäkerhet för beräkning av inkomstunderlagen inom underhållsstödet får positiva effekter för kvinnor och män. En mer aktuell beräkning av inkomsten avspeglar bättre parternas betalningsförmåga och förväntas minska riskerna för skuldsättning som idag finns för många män, då dessa betalar underhåll i större utsträckning än kvinnor.

Del 2 – Ett nytt bostads- och familjestöd (Bofast) och statlig underhållsreglering

Jämställdhetsmyndigheten menar att en renodling av bidragen som föreslås i utredningen skulle få ökad träffsäkerhet, vilket är positivt av samma skäl som angetts i den övergripande kommentaren för del 1. Dock menar vi att träffsäkerheten kan

ifrågasättas då förslaget delvis får negativa konsekvenser för den ekonomiska jämställdheten. Utredningen konstaterar att fler ensamstående kvinnor med barn förväntas söka ekonomiskt bistånd med anledning av förslagen. Ensamstående kvinnor med barn har idag redan begränsade ekonomiska resurser. Att utredningen lämnar ett förslag där ersättningsnivåerna sänks för vissa inom denna grupp, som då behöver söka ekonomiskt bistånd, menar vi går emot fördelningspolitikens ambitioner.

Synpunkter enligt utredningens disposition

8.3 Skälighetsbedömning av betalningsbeloppet i vissa fall

Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker förslaget om en generalklausul för att i vissa fall skälighetsbedöma individers betalningsbelopp. Det är vår mening att den helhetsbedömning av parternas ekonomi som en sådan klausul ger skulle ha positiva konsekvenser för den ekonomiska jämställdheten. Detta då exempelvis orealiserade ekonomiska tillgångar, som män har i större utsträckning än kvinnor, också skulle kunna tas i beaktan vid beräkning av underhåll.

8.7 Ändring av beslut om uppgifter framkommer om annan inkomst än den som legat till grund för tidigare beslut

Jämställdhetsmyndigheten menar att utredningens bedömning om att inte individualisera bostadsbidraget är rimligt. Däremot finns det risker med det solidariska betalningsansvaret. Då kvinnor också i högre utsträckning än män är föremål för att reglera skulderna påverkar det solidariska betalningsansvaret den ekonomiska jämställdheten negativt. Ekonomiskt våld, som en del av mäns våld mot kvinnor, är också en reell risk i dessa situationer som kan få långvariga konsekvenser för kvinnor. Jämställdhetsmyndigheten menar därför att det solidariska betalningsansvaret inom bostadsbidraget bör upphöra när relationen upphör.

8.9 Fler hushåll med bostadsbidrag och avskaffat flerbarnstillägg för det andra barnet

Punkten behandlas under 13.9. Avskaffat flerbarnstillägg för två och tre barn.

13.3.6 Utökad stöd till föräldrar att nå överenskommelser om underhållsbidrag

Jämställdhetsmyndigheten delar utredningens mening att Försäkringskassan ska ges utökade befogenheter att fatta beslut om statlig underhållsreglering. Utredningens förslag kräver båda föräldrarnas deltagande. Det finns risker med att förutsätta ett jämlikt maktförhållande mellan föräldrarna. Jämställdhetsmyndigheten menar därför att det är av stor vikt att deltagandet inte kräver direkt kontakt. Detta för att kvinnor, som utsatts för mäns våld mot kvinnor, kontinuerligt inte ska behöva möta den andra föräldern.

Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker förslaget om att Försäkringskassan får ett utökad uppdrag att stödja föräldrar att komma överens om underhållsbidrag. Vi menar dock att det är viktigt att ett sådant uppdrag jämställdhetsintegreras och att personalen

som arbetar med dessa utredningar har utbildning och rutiner om mäns våld mot kvinnor.

13.9 Avskaffat flerbarnstillägg för två och tre barn

Jämställdhetsmyndigheten delar utredningens argument för avskaffandet av flerbarnstillägg för barn två. Dock visar utredningen att det finns omfördelade effekter av flerbarnstillägget för tre till fem barn. Vi avstyrker därmed utredningens förslag om att avskaffa flerbarnstillägget för barn tre. Förslaget har i vår mening negativa effekter på den ekonomiska jämställdheten. Att bibehålla flerbarnstillägget för tre barn skulle underlätta för stora grupper, inte minst ensamstående kvinnor med tre barn som med förslaget istället hänvisas till Bofast eller till att söka ekonomiskt bistånd.

För Jämställdhetsmyndigheten

Lena Ag
Generaldirektör

Malin Allert
Utredare

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Lena Ag efter föredragning av Malin Allert och Johan Kaluza. I den slutliga handläggningen har enhetschef Jens Sandahl samt strategisk rådgivare Maria Skalin Alströmer och chefsjurist Anna Tingbäck deltagit.